

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مونوگرافى شهر خيرکو

به کوشش

حجة الاسلام سيد مجتبی حسينی نژاد

سرشناسه	: حسینی نژاد، سیدمجتبی، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	: مونوگرافی شهر خیرگو/به کوشش سیدمجتبی حسینی نژاد.
مشخصات نشر	: قم: اثر قلم، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۷ ص: جدول، نمودار (رنگی).
شابک	: ۴۵۰۰۰۰ ریال 0-758101-622-978:
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۷-۱۴۹.
موضوع	: خیرگو
موضوع	: (Kheyrghu Iran)
رده بندی کنگره	: ۲۰۱۷DSR
رده بندی دیویی	: ۶۳۵۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۲۹۱۸۷
وضعیت رکورد	: فیپا

شناسنامه کتاب

نام کتاب: مونوگرافی شهر خیرگو
گردآوری: حجة الاسلام سید مجتبی حسینی نژاد
ناشر: اثر قلم
صفحه آرای: خدمات کامپیوتری احسان ۰۹۱۲۴۵۱۶۲۴۲
چاپ: احسان
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۰-۰۱-۷۵۸۱-۶۲۲-۹۷۸
قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

۰۹۳۶۴۳۱۰۳۱۸ - ۰۹۱۲۴۵۱۶۲۴۲

فهرست مطالب

کلام اول..... ۱۱

بخش اول:

مطالب برگرفته شده از پایان نامه «مونو گرافی خیرگو» / ۱۳

تقدیر ۱۵

چکیده تحقیق ۱۷

مقدمه ۱۹

موضوع تحقیق ۲۰

هدف تحقیق ۲۱

اهمیت تحقیق..... ۲۲

فصل اول: معنا و مفهوم مونوگرافی ۳۱

روش تحقیق..... ۳۲

فصل دوم: شناسایی کلی روستا..... ۳۵

الف- شناسایی محیط جغرافیایی..... ۳۵

۱- موقعیت جغرافیایی..... ۳۵

۲- حدود و وسعت..... ۳۶

۳- ناهمواری ها ۳۶

۳۷	۴- اقلیم آب و هوا.....
۳۸	۵- جنس خاک.....
۳۸	۶- منابع آب.....
۴۰	۷- پوشش گیاهی.....
۴۰	۸- حیوانات (اهلی و وحشی).....
۴۱	ب- تاریخچه ده.....
۴۱	۱- گذشته ده بر اساس اسناد و مدارک.....
۴۲	۲- گذشته ده بر اساس گفته های مردم.....
۴۲	۳- اماکن و بناهای تاریخی.....
۴۵	فصل سوم: سیمای ده.....
۴۵	۱- توزیع مراکز مسکونی، مزارع و اماکن عمومی ده.....
۴۶	۲- محله های ده و مشخصات آن ها.....
۴۸	۳- راه های ارتباطی با محیط اطراف، شهر و روستاهای دیگر.....
۴۸	۴- مسکن و تسهیلات زندگی.....
۵۱	فصل چهارم: جمعیت شناسی.....
۵۱	تعریف: جمعیت شناسی.....
۵۲	الف- ساخت جمعیت.....
۵۲	۱- تعداد جمعیت.....
۶۳	۲- جمعیت فعال و غیر فعال.....
۶۵	ب- حرکت جمعیت.....
۶۵	۱. ازدواج.....
۶۶	۲- طلاق.....
۶۶	۳- مهاجرت.....
۶۹	فصل پنجم: ترکیب جامعه.....
۷۰	۱- توزیع شغلی.....
۷۱	۲- روابط میان قشرها.....

۳- روابط سالخوردگان و جوانان.....	۷۳
۴- روابط با روستاهای اطراف.....	۷۳
فصل ششم: آداب و رسوم و اعتقادات.....	۷۵
الف- اعتقادات.....	۷۵
۱- اعتقادات خرافی.....	۷۵
۲- اعتقادات پراکنده.....	۷۸
۳- اعتقادات پزشکی.....	۷۹
۴- اعتقادات مذهبی.....	۸۲
ب- ضرب المثل ها.....	۸۲
ج- آداب و رسوم ازدواج.....	۸۸
۱- خواستگاری.....	۸۹
۲- عقد.....	۹۰
۳- لَکْ برون.....	۹۱
۴- فاصله عقد تا عروسی.....	۹۲
۵- حنا بندان.....	۹۳
۶- سر تراشون.....	۹۴
۷- مراسم آوردن عروس.....	۹۴
۸- جابشقای.....	۹۶
۹- وات لُوون.....	۹۶
د- تولد نوزاد.....	۹۷
ه- ختنه سوران.....	۹۹
و- مراسم حج و زیارت خانه خدا.....	۱۰۱
ز- مراسم عید فطر.....	۱۰۱
ح- جشن پیروزی انقلاب اسلامی.....	۱۰۲
ط- عزاداری ماه های محرم، صفر و رمضان.....	۱۰۳
ی- مرگ و مراسم آن.....	۱۰۵
۱- تشییع.....	۱۰۵

۱۰۵.....	۲-تدفین.....
۱۰۶.....	۳-ترحیم.....
۱۰۷.....	ک- زبان و لهجه.....
۱۱۵.....	فصل هفتم: اوقات فراغت (تفریح ها و بازی ها)
۱۱۶.....	۱- اَلَم پُسْکَ.....
۱۱۶.....	۲-بنفشه گل بنفشه.....
۱۱۷.....	۳-چش کامو.....
۱۱۷.....	۴- خَرْمُوچ.....
۱۱۸.....	۵- سنگ تو سایه.....
۱۱۸.....	۶- کَرَبَلو.....
۱۱۹.....	۷-لُوپِر.....
۱۱۹.....	۸-مَلّا برس.....
۱۲۰.....	۹- مَخْک چه مَخ.....
۱۲۰.....	۱۰- مَرَبُوخونه شیطون.....
۱۲۲.....	۱۱- موله (قطور بازی).....
۱۲۲.....	۱۲- هفت سنگ.....
۱۲۳.....	۱۳- هل هله گرگ چَمبَری.....
۱۲۳.....	۱۴- اِسپَنگ چه رنگ.....
۱۲۴.....	۱۵- چوپیسرو (چوب پشت سر).....
۱۲۵.....	فصل هشتم: سازمان ها و تأسیسات روستا
۱۲۵.....	۱-بانک.....
۱۲۶.....	۲- پایگاه مقاومت بسیج.....
۱۲۷.....	۳- پاسگاه نیروی انتظامی.....
۱۲۷.....	۴- خانه بهداشت.....
۱۲۸.....	۵- دکان ها.....
۱۲۸.....	۶- شرکت تعاونی مرزنشینان.....

۷- شورای اسلامی روستا.....	۱۲۹
۸- کتابخانه روستایی.....	۱۳۰
۹- مراکز درمانی.....	۱۳۱
۱۰- مخابرات.....	۱۳۱
۱۱- مدرسه.....	۱۳۲
۱۲- مسجد.....	۱۳۴
۱۳- غسلخانه.....	۱۳۴
فصل نهم: تعاون، همکاری و نوع معیشت.....	۱۳۵
۱. تعاون و همکاری.....	۱۳۵
۲. معاملات.....	۱۳۶
۳. صنایع دستی.....	۱۳۷
نوع معیشت.....	۱۳۸
۱. کشاورزی.....	۱۳۸
۲- دامداری.....	۱۳۹
۳- جمعیت شاغل در بخش کشاورزی و دامداری.....	۱۴۰
نتیجه گیری.....	۱۴۱
پیشنهادات.....	۱۴۳
محدودیت های تحقیق.....	۱۴۵
فهرست منابع.....	۱۴۷

بخش دوم:

شرح نموداری فرزندان و طوائف / ۱۵۱

بخش جدید خیرگو در شهرستان لامرد ایجاد شد.....	۱۹۶
---	-----

کلام اول

مقدمه مؤلف

آن طور که به ذهنم می‌آید سال ۱۳۷۸ یا ۱۳۷۹ بود که پایان نامه یکی از معلمین خانم غیر بومی به نام معصومه سبحانی فرد که اصالتاً فیروزآبادی بود را در مورد دیارم خیرگو دیدم. سر از پا نشناخته و در جستجوی شماره تلفنی از ایشان بر آمدم و همان زمان به سختی ایشان را پیدا کرده و از طریق خطوط تماس تلفن نسبت به این تحقیق و کار ارزشمند تشکر کردم و درخواست یک جلد پایان نامه از کار ایشان کردم. همواره در نظرم بود که شبیه این کار برای معرفی فرهنگ این دیار تبدیل به کتاب شود اما میسر نشد.

ماه مبارک رمضان امسال فرصتی شد تا این فکر و ایده را با برخی اهل خیر دیارم خیرگو به اشتراک بگذارم بعضاً استقبال کردند و همین باعث ترغیب و تشویق اینجانب برای ثبت این اثر فرهنگی در قالب کتاب شد.

پس از چاپ کتاب «خیرگو ای زادگاه خوب من» در سال ۱۳۹۸ به علت صفحات زیاد آن و پیشنهاد برخی همشهریان تصمیم به تبدیل اثر به سه کتاب گرفتم که هم اکنون این اثر به نام «مونوگرافی خیرگو» پیش روی شماست.

این اثر در دو بخش مونوگرافی خیرگو توسط خانم معصومه سبحانی فرد و بخش دوم شرح نموداری طوائف و فرزندان توسط جناب وحید شیردیان برگرفته از اینستاگرام ایشان، پرداخته است.

بحمدلله به همت و پیگیری فرهیختگان و مردمان خوب این دیار در مرداد ماه ۱۳۹۹ براساس مصوبه هیات دولت، در شهرستان لامرد بخشی به نام خیرگو از ترکیب دهستان های خیرگو و کمالی ایجاد شد.

در پایان از اهل خیر که در خصوص این کتاب مرا یاری رساندند صمیمانه تشکر می‌کنم.

قم المقدسه

سیدمجتبی حسینی نژاد

زمستان ۱۳۹۹

بخش اول

مطالب برگرفته شده از میان نامه «مونوگرافی خسرو»

تقدیر

علی آن رهنمای دین و دنیا که خود، دلها به نور دانش افروخت
بگفتا آن کسی را بنده ام من که از دانش، مرا یک حرف آموخت

سپاس بیکران پرودگار بی همتا، که انسان ها را به گلستان معرفت هدایت فرمود
تا در هر زمان و موقعیت، در سایه باغبان هایی سختکوش، و حقیقت طلب، ره توشه
ای از برای رستگاری بگیرند.

به عنوان شاگردی از این گلستان، به مصداق حدیث «مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ
تَشْكُرِ الْخَالِقَ» بر خود واجب می دانم، از استاد فقید و فهیم جناب آقای دکتر
سیاوش افشار پور که با صبر و حوصله و متانت زاید الوصف رساله مزبور را مورد
ارزیابی دقیق و موشکافانه قرار دادند نهایت تقدیر و تشکر را داشته باشم. از درگاه
ذات باری تعالی خواستارم که به مقام علمی و معنوی آن جناب بیفزاید تا در رشد و
باروری استعداد های فرزندان این مرز و بوم، در جهت کمال، شکوفایی و غنی سازی
فرهنگ ایرانی - اسلامی مان توفیق بیشتر حاصل نمایند.

همچنین از مسئولین محترم آموزش عالی فرهنگیان فارس، بخشداری
علامرودشت، اداره آموزش و پرورش روستایی خیرگو، خانه بهداشت، مؤسسات و
ارگان های مختلف، اهالی خوب خیرگو و کلیه افرادی که این جانب را در تهیه و
جمع آوری مطالب مساعدت فرمودند کمال تشکر و قدر دانی را می نمایم.

والسلام و من الله توفیق و علیه التکلان

و با تقدیم احترام نگارنده

چکیده تحقیق

دفتر حاضر، تک نگاری همه جانبه ای از روستای خیرگو از بخش علامرودشت شهرستان لامرد است که سعی دارد این دیار نسبتاً ناشناخته را تا حدودی معرفی نماید، باشد که مورد توجه بیشتر برنامه ریزان اقتصادی- اجتماعی قرار گیرد و در شناسایی بهتر و توسعه آن گامی فراتر برداشته شود. این پایان نامه شامل نه فصل می باشد که به مسائل زیر پرداخته است. پیشینه تحقیق، شناسایی کلی روستا، سیمای ده، جمعیت شناسی، ترکیب جامعه، آداب و رسوم، اعتقادات، اوقات فراغت (تفریح ها و بازی ها)، سازمان ها و تأسیسات روستا، تعاون، همکاری و نوع معیشت.

قابل ذکر است که برای انجام این تک نگاری از دو روش میدانی و کتابخانه ای بهره گرفته شده است.

مقدمه

«يا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ» (حجرات، آیه ۱۳)

«آیا ای مردم، ما شما را از مردی و زنی آفریدیم و شما را تیره تیره و قبیله قبیله قرار دادیم، تا یکدیگر را بشناسید، به راستی که گرامی ترین شما نزد خدا، با تقوا ترین شماست، همانا خداوند دانا و آگاه است.»

اگر نیم نگاهی به مناطق مختلف کشور عزیزمان ببینیم و به صورت اجمالی در آن نظر بیفکنیم، در خواهیم یافت که همانطوری که خالق بی همتا، انسان ها را به یک شکل نیافریده، فرهنگ ها، عقاید و آداب و رسوم و... محل های مختلف، نیز با هم متفاوت است. زیبایی در آن است که، تصور نماییم همه فرهنگ ها ریشه در یک محفل دارند ولی گلبرگ ها و رنگ های متفاوت را نمایان می کنند و در یک جمله بگوییم، زیبایی هر چیزی به متنوع بودن آن است. پس بهتر آن است که، ریشه را، تا ابد محفوظ نگه داریم و در شکوفایی گلبرگ های آن بکوشیم.

آشنایی هر چند مختصر، از یک سرزمین و شناخت آداب و رسوم، آثار و عقاید و... آن محل و معرفی آن به نسل جوان، یکی از راه های حفظ و نگهداری آن و شناخت نقاط مثبت و بعضاً منفی و در حد لزوم، جهت صحیح دادن به آن است و راهی است برای، مقابله با تهاجم فرهنگی بیگانگان.

از آنجایی که روستای خیرگو، به عنوان یکی از روستاهای نسبتاً محروم و تا حدی ناشناخته باقی مانده است، بر آنیم که با بررسی ویژگی های تاریخی،

اقتصادی، اجتماعی و جغرافیایی این روستا، گامی هر چند کوچک، در جهت حفظ، احیاء، اشاعه این میراث فرهنگی اصیل و معرفی آن به نسل جوان و توجه دادن برنامه ریزان اقتصادی، که برای رسیدن به عدالت اجتماعی، روستاهای محروم را در وهله اول، وجهه همت خویش قرار دهند. چون روستاهای می توانند نقش سازندگی را، به صورت بهتری هویدا کنند.

موضوع تحقیق

تعریف مسئله: با توجه به اینکه تمام نقاط روستایی ایران و خصوصیات مختلف مربوط به...، هنوز مورد بررسی محققان واقع نشده و کتابی جامع هم، در آن مورد نوشته نشده است و... هم مشاهده شده، به صورت پراکنده، در برهه ای از زمان، برای مقاصد گوناگون، مورد توجه قرار گرفته است، وظیفه هر پژوهشگری است که به نوبه خود با تحقیق و کاوش پیگیر، گوشه های ناشناخته فرهنگ عامه این سرزمین را، معرفی کند تا بدین وسیله، غنا و عظمت فرهنگ ایرانی را، متبلور سازد.

پر واضح است که فرهنگ مردم به فرد و گروه های خاص، تکیه نمی کند. فرهنگ عامه، .. از گذشته های دور دارد و مجموعه ای از تجربیات و تفکرات بشر، طی اعصار و قرون گذشته است و هویت و موجودیت یک جامعه، در آداب و رسوم، عقاید، سنت ها و... آن را متجلی می کند.

لذا در این تحقیق به بررسی مونوگرافی روستای خیرگو از بخش علامرودش شهرستان لامرد می پردازیم، تا اطلاعاتی را در زمینه های برگزاری مراسم های محلی، گویش ها و... را به اطلاع علاقه مندان برسانیم. زیرا ارزش بخشیدن به فرهنگ مردم هر منطقه، در واقع ارج نهادن، به هویت و شخصیت